

Həyatda elə adamlar var ki, onların keçdiyi həyat yolu başqaları üçün bir nümunə, nümunədir. Belə şəxsiyyətlərdən biri də Eldar Rza oğlu İbrahimovdur. Mənim Eldar müəllimlə tanışlığım ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəlində, onun Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsində işlədiyi dövrə təsadüf edir. O vaxtlar mən, "Azərbaytifaq"ın İdarə Heyəti sədrinin müavini vəzifəsində çalışırdım və blokada olan Naxçıvana müəyyən köməklik göstərmək üçün tez-tez Naxçıvana gedirdim. Eldar Rza oğlu İbrahimov həmin vaxt həm də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin deputatı idi və Ali Sovetin televiziyada birbaşa yayımlanan sessiya iclaslarında hamı görürdü ki, Eldar müəllim özünün cəsarətli çıxışları, məsələyə obyektiv yanaşması qorxmaz bir şəxsiyyət olmasından xəbər verir.

O dövrdə Naxçıvandan Azərbaycan Ali Sovetinə deputat seçilmiş Heydər Əliyevlə sessiya iclaslarında ən çox ünsiyyət saxlayan, həmişə onunla birlikdə olan da Eldar İbrahimov idi. Çünki, həmin dövrdə Heydər Əliyevin adını çəkmək, ona yaxın olmaq, ünsiyyət saxlamaq mövcud iqtidar və Xalq Cəbhəsi üzvləri tərəfindən çox sərt qarşılanır, hətta həmin adamı ölümə hədələyirdilər. Eldar müəllim isə öz həyatını riskə ataraq heç kimdən və heç nədən çəkinmədən Heydər Əliyevə olan isti münasibətinə açıqdan-açığa nümayiş etdirməkdə davam edir, müstəqil Azərbaycan Respublikasının gələcək taleyinin Heydər Əliyevlə bağlı olacağını ısrarla bildirirdi.

Bu, xüsusilə, 1992-ci ildə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Anchor(o vaxtlar indiki Milli Məclis Ali Sovet adlanırdı) sədri Yaqub Məmmədov vəzifəsindən istefa verəndən sonra həmin vəzifəni tutmaq üçün namizədlərin irəli sürülməsində özünü daha qabarıq formada biruzə verdi. Belə ki, Xalq Cəbhəsini təmsil edən deputatlar hərəkatın liderlərindən olan İsa Qənbərin namizədliyini irəli sürmüşdülər. Eldar İbrahimov isə bu vəzifəyə ən layiqli namizədin Azərbaycan Respublikasına 1969-1982-ci illərdə rəhbərlik etmiş, 1982-1987-ci illərdə SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin birinci müavini, Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Siyasi Bürosunun üzvü işləmiş, hazırda isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri işləyən görkəmli siyasi və dövlət xadimi olan Heydər Əlirza oğlu Əliyevin olduğunu bildirdi. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Heydər Əliyevin namizədliyini bir çox deputatlar da dəstəklədikdən sonra dövlət idarəçiliyində böyük təcrübəsi olan Heydər Əliyevin Ali Sovetə sədr seçiləcəyindən qorxuya düşən qara qüvvələr onun iclasda iştirak etməməsinə və bu məsələyə razılıq verib-verməməsinə bəhanə gətirməklə bu təklifi qəbul etmək istəmədilər. Belə olan halda Eldar müəllim Heydər Əliyevlə telefon əlaqəsi saxlayıb onun razılığını almağı məsləhət gördü və Ali Sovetin sədrinin birinci müavini Ziyad Səmədzadənin kabinetindən Naxçıvana zəng edib Heydər Əliyevlə danışmağa cəhd edildi. Lakin Xalq Cəbhəsinin rəhbərliyinin müdaxiləsi nəticəsində Naxçıvanla telefon əlaqəsi qurmaq baş tutmadı. Bundan istifadə edərək İsa Qənbərin namizədliyi tələsik səsverməyə çıxarıldı və o, Ali Sovetin sədri seçildi. Sonralar Ulu öndər Heydər Əliyev tədbirlərin birində o dövrkü hadisələri xatırlayaraq deyirdi ki, öz prinsipial çıxışları ilə məni müdafiə edən şəxslərin, o cümlədən Eldar İbrahimovun həyatı üçün çox narahat idim. Bir il tamam olmamış idarəçilik təcrübəsi olmayan və respublikada rəhbərliyi qeyri-qanuni yollarla ələ keçirən xalq cəbhəsi və müsəvat partiyası üzvləri ölkədə yaratdıqları kaos və özbaşnalıq nəticəsində vətəndaş müharibəsinin başlanmasından qorxuya düşərək bir-birinin ardınca vəzifələrini donduraraq istefa verməklə canlarını qurtarmağa çalışdılar. Bu məqsədlə onlar Heydər Əliyevi hakimiyyətə dəvət etməyə başladılar. Ancaq Heydər Əliyev onların dəvətini qəbul etmirdi və vəziyyət isə getdikcə pisləşir, ermənilər Qarabağda yeni ərazilər işğal edirdi. Yaranmış çox acınacaqlı vəziyyətdən çıxış yolunu Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsindən görən Azərbaycan xalqı özünün dünya şöhrətli oğlu Heydər Əlirza oğlu Əliyevi müstəqil Azərbaycan Respublikasına rəhbərliyə dəvət etdi. Xalqın təkidli tələbini nəzərə alaraq Heydər Əliyev əvvəlcə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinə sədr, bir qədər sonra isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi.

Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə gəlişi ilə ölkəmizə və xalqımıza zidd olan qruplaşmalar ləğv edilərək qayda-qanun yaradıldı. Bundan sonra Heydər Əliyevin rəhbərliyi, təşəbbüsü və birbaşa iştirakı ilə hazırlanan və formalaşan siyasi və iqtisadi inkişaf strategiyası həyata keçirilməyə başladı. Nəticədə 1993-2003-cü illərdə ölkəmiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında ardıcıl olaraq uğurlar əldə etməklə yeni inkişaf yoluna qədəm qoydu. Bununla da Eldar İbrahimov Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsinin zəruriliyinin ölkəmiz və xalqımız üçün nə qədər böyük

Amala sadiqlik nümunəsi Eldar İbrahimov - 80

əhəmiyyət kəsb etdiyini çox düzgün təhlil etdiyini və uzaqgörən nəticəyə gəldiyini bir daha sübut etmiş oldu. Bu da Eldar müəllimin hələ 33 il bundan öncə çoxlarından fərqli olaraq həyatı vacib məsələlərdə öz mənafeyi üçün yox, dövlətin və xalqın mənafeyindən çıxış etdiyini, haqqın və ədalətin müdafiəsində heç nədən qorxub-çəkinmədən ısrarla mübarizə aparmaq qabiliyyətinə malik olduğunu göstərir. Heydər Əliyevin namizədliyini irəli sürməsi ilə bağlı həmin çıxışı hazırda da Eldar müəllimə yalnız yaşlı nəslin deyil, həm də cavan nəslin böyük rəğbət və hörmətini qazandırır.

Eldar İbrahimovun Milli Məclisdə Heydər Əliyevi dəstəkləyən və televiziya ilə birbaşa yayımlanan o tarixi çıxışı bütün tamaşaçılarda olduğu kimi mənə də böyük təəsürat və Eldar müəllimə qarşı rəğbət yaratmışdı. Ona görə də mən, 2004-cü ildə Milli Məclisə deputat seçiləndə tərəddüd etmədən Eldar müəllimin rəhbərlik etdiyi Aqrar siyasət komitəsinin üzvü olmaq istədiyimi bildirdim və 2005-ci ildə III çağırış Milli Məclisin deputatı kimi Aqrar siyasət komitəsinin sədr müavini seçilərək 2020-ci ilə kimi Eldar müəllimlə birlikdə bu komitədə fəaliyyət göstərdim.

Eldar müəllimin həyatda və cəmiyyətdə belə mübariz olması, ictimai mənafeə ilə mənafeindən üstün tutması, obyektivliyi, dövlətə və xalqına sədaqətlə qulluq etməsi onun tərcümeyi-halına nəzər saldıqda da özünü bütünlüklə biruzə verir. Atasını erkən (13 yaşında) itirib çoxuşaqlı ailədə (7 qardaş, bir bacı) böyüyən Eldar İbrahimov tezliklə ailə qaçğılarını öz üzərinə götürmüşdür. O, əmək fəaliyyətinə fəhləlikdən başlayaraq Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabineti sədrinin birinci müavini kimi məsul vəzifəyə yüksəlmiş, 1985-ci ildə Naxçıvan MSSR Ali Sovetinin deputatı, 1990-cı ildə Azərbaycan SSR Ali Sovetinin və 1995-2025-ci illərdə I-VII-ci çağırış müstəqil Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı, həm də komitə və komissiya sədri vəzifələrinə seçilməsi dediklərimizi sübut edir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, belə parlaq həyat yolu keçmək heç də hamıya qismət olmur. Eldar müəllimin əldə etdiyi bu böyük nailiyyətlərin əsasında onun əməksevərliyi, tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq işə vicdanla və məsuliyyətlə yanaşması, əhatəsində olduğu adamlardan və iş yoldaşlarından daim nəse öyrənməyə can atması, öz bilik və bacarığını müntəzəm olaraq başqaları ilə bölüşməsi dayanır.

Onu da qeyd edirəm ki, Eldar İbrahimovla deputat kimi ilk görüşüməzəndən onun haqqında mənə olan xoş təəsürat və ona qarşı rəğbət daha da möhkəmləndi. Mən yəqin etdim ki, komitə sədri olan Eldar İbrahimov müstəqillik yolunda yeni addımlayan respublikamızda aqrar qanunvericiliyin möhkəm hüquqi bazasının yaradılması istiqamətində konkret proqramı olan və bu proqramın yüksək səviyyədə icra olunması üçün əlinədən gələni etməyə hazır bir adamdır. Mən də "Azərbaytifaq"da işlədiyim vaxtlar məşğul olduğum sahələrdən birinin əhalinin ərzaq təhlükəsizliyinin yerli istehsal hesabına təmin edilməsi olduğundan kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı, tədarükü, emalı və satışında mövcud problemlərin olduğundan və onların aradan qaldırılması üçün hansı qanunvericilik aktlarının qəbul edilməsinə ehtiyac olmasından xəbərdar idim.

Onu da bildirim ki, mən Milli Məclisdə deputat kimi fəaliyyətə başlayana kimi 1995-2004-cü illərdə Eldar müəllimin rəhbərliyi ilə Aqrar siyasət komitəsində aqrar məsələlərə dair xeyli sayda qanunlar hazırlanaraq Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmişdi. Bunlardan "Torpaq islahatı haqqında", "Aqrar islahatların əsasları haqqında", "Sovxoz və kolxozların islahatı haqqında" qanunları göstərmək olar. Bu qanunlar demək olar ki, bazar münasibətlərinə keçidlə bağlı aqrar sahədə inqi-

labi dəyişikliklər yaradan tarixi qanunlardır. Belə ki, bu qanunlar müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanda, 1995-ci ildə qəbul edilmiş Konstitusiyaya uyğun olaraq ölkə iqtisadiyyatını bazar münasibətləri əsasında qurmaq istiqamətində qəbul edilən ilk hüquqi sənədlərdir. Məhz bu qanunlar və onların icrası ilə bağlı qəbul edilmiş digər hüquqi aktların əsasında sovxozlar və kolxozlar ləğv edilərək onların əmlakı və torpağı kolxoz üzvlərinə, habelə kənddə yaşayan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına pulsuz olaraq paylandı. Keçmiş SSRİ-də Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə baş tutan bu hadisə - torpaq islahatı, Müstəqil Dövlətlər Birliyi məkanında ilk dəfə olaraq Azərbaycanda həyata keçirildi və bu, tezliklə öz müsbət nəticələrini verdi. Bununla da respublikamızda iqtisadiyyat sahəsində ilk dəfə olaraq kənd təsərrüfatında islahatlar başladı və özəl sektorun təməli qoyularaq sahibkarlıq inkişaf etməyə başladı. Bu qanunlar ölkəmizin siyasi rəhbərliyinin böyük dəstəyi ilə çox qısa bir vaxtda həyata keçirildi və hazırda kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının 98 faizi özəl sektorun payına düşür. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Eldar müəllimin xüsusilə "Torpaq islahatı haqqında" qanunun icrası ilə əlaqədar müxtəlif ünvanlara göndərdiyi müraciət və təkliflər, televiziya kanallarında çıxışları və mətbuatda dərc edilən yazıları başqa postsovet respublikalarından fərqli olaraq respublikamızda aqrar islahatların tezliklə başa çatmasına təkan vermişdir. Bu prosesin sürətlənməsində Eldar İbrahimovun təklifi əsasında torpaq üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədlərin dövlət hesabına hazırlanması da mühüm rol oynadı və torpaq mülkiyyətcilərinin fəallığını artırdı.

Eldar müəllimin qanun yaradıcılığı fəaliyyətində diqqət çəkən məqamlardan biri qanunlara onun mahiyyətinə uyğun olaraq hərtərəfli araşdırılmış, elmi cəhətdən əsaslandırılmış və ölkə iqtisadiyyatına verəcəyi töhfəni dəqiqləşdirərək, özündə hüquqi norma daşıyan müddəaların daxil edilməsinə böyük əhəmiyyət verməsidir. O, bu barədə özünün təklif və tövsiyələrini bildirərək komitədə müvafiq dövlət orqanlarının və ictimaiyyətin nümayəndələrinin iştirakı ilə geniş müzakirələrin təşkilinə xüsusi önəm verirdi. Eldar İbrahimov həm də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təsdiq etdiyi qanunlarda nəzərdə tutulan maddələrin yerinə yetirilməsinə də böyük diqqət yetirir və qanunlara əsassız dəyişikliyin aparılmasına yol vermirdi. Yadımdadır, bir dəfə "Taxıl haqqında" Qanunun taxıl fondunun yaradılması haqqında maddəsinin qanundan çıxarılması haqqında Milli Məclisə qanun layihəsi daxil olmuşdu. Layihə müəllifləri bunu ölkəmizdə taxıl istehsalının az olması və fonda toplanacaq məhsulun saxlanması üçün müəyyən vəsait xərclənməsi ilə əsaslandırmağa çalışırdılar. Layihə Aqrar siyasət komitəsinin iclasında müzakirə ediləndə Eldar müəllim bunun əleyhinə çıxış etdi və bildirdi ki, aparılan aqrar islahatlar nəticəsində ölkəmizdə özəl sektorda məhsuldarlığın yüksəlməsi hesabına taxıl istehsalı ildən-ilə artır və eyni zamanda ölkə rəhbərliyinin həyata keçirdiyi siyasət sayəsində respublikamızın büdcəsinə neft və qaz ixracından böyük həcmdə vəsait daxil olmağa başlayıb. Bu vəsait hesabına xarici bazarlarda taxıl ucuz olanda bizə lazım olan qədər taxılı idxal edib onu saxlaya bilərik. Bununla da dövlət qarşısında duran ən ümdə vəzifə olan ölkə əhalisinin əsas ərzaq məhsulu olan taxıla tələbatını təmin edər və əhalimiz çörəkdən əziyyət çəkməz. Komitə üzvləri də Eldar müəllimin bu fikrini dəstəklədilər və layihə qəbul olunmadı.

Qeyd etmək lazımdır ki, Eldar İbrahimov bu məsələ ilə bağlı əvvəllər də Ulu öndər Heydər Əliyevə məruzə etmiş və taxıl fondunun qanunda saxlanılmasının və tezliklə istifadəsinin vacibliyi haqqında razılıq əldə etmişdir. Bunun nəticəsidir ki, artıq uzun illərdir ki, taxıl fondu fəaliyyət göstərir və lazım gəldikdə ehtiyatında olan taxılı istehlaka yönəltməklə çörəyin bahalaşmasının qarşısını almaq üçün dövlətin həyata keçirdiyi əsas tədbirə çevrilmişdir. Hadisələrin sonrakı gedişi Eldar İbrahimovun uzaqgörən siyasət yeritdiyini və xalqın mənafeinə xidmət edən mövqə tutduğunu bir daha təsdiq etdi. O, həmişə bizə deyirdi ki, hər bir dövlət sənədinin hazırlanma qaydası olduğu kimi qanunların da öz yazılış qaydası var. Qanunda yazılan hər bir cümlə çox qısa, aydın və hamı üçün anlaşılan olmaqla özündə hüquqi norma əks etdirməlidir. Elə etmək lazımdır ki, cümlədə işlədilən sözlər müxtəlif mənalar ifadə etməsin və nəzərdə tutulan mənə tam və konkret əhatə olunsun. Əks

halda qnunun maddələri üzrə xalqın ziyanına subyektiv fikirlər formalaşar ki, bu da yolverilməzdir. Eldar müəllimin bu tövsiyələrinə əməl edərək qanun layihəsi hazırlayarkən bəzən eyni mənə daşıyan bir neçə sözə hansının seçilməndə saatlarla mübahisə edər və son nəticədə maddənin mahiyyətini tam əhatə edən sözü müəyyən edib onun üzərində dayanırdı. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, aqrar məsələlərə dair qanun layihələrinin əhəmiyyətli bir hissəsi Eldar İbrahimovun təşəbbüsü, bilavasitə iştirakı və rəhbərliyi altında Aqrar siyasət komitəsində hazırlanırdı. Çünki, Eldar müəllim komitə üzvləri ilə birlikdə hansı məsələyə dair qanun layihəsinin hazırlanmasına zərurət yarandığını müəyyən edərək başqa təşkilatları gözləmədən layihə üzərində işə başlanırdı. O, həm də qeyd edirdi ki, müəyyən məsələlərə dair qanunlar qanun xatirinə deyil, yalnız o halda hazırlanmalıdır ki, həmin məsələ dövlətdə və ictimaiyyətdə narahatlıq doğursun və məsələnin hüquqi baza əsasında tənzimlənməsinə ehtiyac yaransın. İşçi qrupunun hazırladığı qanun layihələri Aqrar siyasət komitəsinin üzvləri olan deputatların iştirakı ilə işçi qaydasında komitədə Eldar İbrahimovun rəhbərliyi ilə maddə-maddə müzakirə edilib deputatların təklif və tövsiyələri əsasında təkmilləşdirilirdi. Ona görə də elə olurdu ki, il ərzində Aqrar siyasət komitəsi 3-4 qanun layihəsi hazırlayıb Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarırdı.

Eldar İbrahimov qanun layihələrinin hazırlanmasına və müzakirəsinə çox böyük məsuliyyət və tələbkərliklə yanaşırdı. O, tövsiyə edirdi ki, istər qanun layihəsi hazırlanarkən və istərsə də müzakirə edilərkən daha çox və müxtəlif düşüncə tərzinə malik mütəxəssislərin iştirakına imkan yaratmaq lazımdır. Çünki, fikirlər nə qədər çox və müxtəlif olarsa, Milli Məclisin plenar iclasının müzakirəsinə təqdim edəcəyimiz qanun layihəsi bir o qədər mükəmməl və təkmil olar. Bu, həqiqətdən də belə idi. Yadımdadır, mənim təşəbbüsum və komitə sədrinin dəstəyi ilə işçi qrupu tərəfindən hazırlanmış "Kənd təsərrüfatı kooperasiyası haqqında" qanun layihəsi Eldar İbrahimovun tapşırığı əsasında müxalif yönümlü qeyri-hökumət təşkilatlarının da iştirakı ilə ictimai müzakirəyə çıxarıldı. Bu təşkilatların nümayəndələri qanun layihəsi Aqrar siyasət komitəsində müzakirə edilərkən də dəvət olundular və onların verdikləri bəzi təkliflər nəzərə alındı.

Eyni zamanda Eldar İbrahimovun qanun layihəsi hazırlanarkən irəli sürdüyü tələblərdən biri də həmin məsələyə dair başqa ölkələrin təcrübəsini öyrənmək və respublikamızın şəraitinə uyğun tətbiqini nəzərdə tutmaq idi. Bu məqsədlə internetin imkanlarından və layihənin məzmununa dair digər mənbələrdən toplanılan materiallardan geniş istifadə edilirdi. Bəzi hallarda isə hazırlanacaq qanun layihəsinin həsr olunduğu məsələnin yüksək inkişaf etdiyi ölkələrə ezamiyyətlər təşkil olunurdu. "Kənd təsərrüfatı kooperasiyası haqqında" qanunun respublikamızda aqrar sahənin yeni texnika və texnologiyalar əsasında inkişaf etdirilməsində böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini nəzərə alaraq deputatlardan mən və Milli Məclisin əməkdaşlarından ibarət bir qrup Eldar İbrahimovun rəhbərliyi ilə Almaniya Federativ Respublikasına ezam olundu. Almaniyanın seçilməsi isə təsadüfi deyildi. Çünki, kənd təsərrüfatı kooperasiyasının inkişafı ilk dəfə Almaniya vüsət almış və hazırda çox geniş yayılmışdır. Onların bu təcrübəsindən qanun layihəsinin təkmilləşdirilməsində istifadə olundu.

Eldar müəllim qanun layihələri hazırlanarkən onların müasir şəraitin və beynəlxalq təşkilatların tələblərinə uyğun olmasına və ölkəmizin mülli maraqlarının müdafiəsinə də xüsusi fikir verir və komitə üzvlərindən bunları nəzərə almağı tələb edirdi. Belə ki, "Baytarlıq haqqında", "Fitosanitar nəzarət haqqında", "Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı haqqında" və "Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında" qanun layihələri hazırlanarkən bu məsələlərə çox həssaslıqla yanaşıldı və xüsusi diqqət yetirildi. Bunun nəticəsi idi ki, "Baytarlıq haqqında" və "Fitosanitar nəzarət haqqında" qanun layihələri qüvvəyə mindikdən sonra ingilis dilinə tərcümə edilərək müvafiq beynəlxalq təşkilatlara göndərildi və həmin təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirildi. Məhz ölkəmizdə kənd təsərrüfatı məhsullarının idxalı və ixracı bu qanunlar əsasında tənzimlənir və xarici ölkələrlə qanunvericilik baxımından heç bir problem yaşanmır. Eldar İbrahimov ölkəmizdə turizmin inkişafının iqtisadiyyatın prioritet sahələrindən biri olduğunu nəzərə alaraq respublikamıza daha çox turistin gəlməsinə əlverişli şəraitin yaradılması üçün "Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı haqqında" qanunun qəbul edilməsini məsləhət görmüşdür. Çünki, insanlar hazırda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları istehlak etməyə üstünlük verdiklərinə görə turistlər əsasən bu məhsulları istehsal edən ölkələrə üz tuturlar.

